KIRKLANDIM

Denenmiş Denemeler

Funda Özsoy Erdoğan

ÖTÜKEN

FUNDA ÖZSOY ERDOĞAN Samsun'da doğdu. On iki yaşından bu yana İstanbul'da, Küçüksu'da yaşıyor. Ortaokul ve liseyi Üsküdar Kandilli Kız Lisesi'nde okudu. Marmara Üniversitesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde gazetecilik eğitimi aldı. Yazı işleri müdürlüğünü de yaptığı Türk Edebiyatı Dergisi'nde uzun süredir hikâyeler ve edebî eleştiriler yazıyor. Ötüken Neşriyat'tan "Sana Yazdığım Bir Mektup Olsam", "Gülümsemeyi Unutma" ve "Öğrenilmiş Çaresizlik" adında üç hikâye kitabı yayımlandı. Kendisinin MEB Yayınları'ndan çıkan bir çocuk kitabı da var.

fundaozsoy5@gmail.com

kırklandım,
arındım geçmiş telaşların terinden
"güzgörmüş" bir istasyonda
sevdim beklemeyi,
gürül gürül açtı saksılarımda
"bağışladım" çiçeği.

kırklandım,
sarındım çınarların sakin gölgesine
öğrendim yepyeni bir alfabeyi,
uzun bakmayı, göğü öpmeyi,
yavaş yürümeyi
fırtınaları yolcu edip geceden
huzura bağladım benim eski tekneyi.

(özlem tezcan dertsiz)

"Yalnızdım, cumartesiydi.
Cumartesi tek sevinç günümdü,
kötü geçemezdi dost yüreklim…"

Cumartesi Yalnızlığı (**Selim İleri)**

13 Eylül Cumartesi

Balkondayım, çayımı yudumluyorum.
İyiyim, çok iyiyim, *evet*! İyi olmalıyım…
Yeni defterime iyi şeyler yazarak yeni bir
başlangıç yapmalıyım. Kadınların
özgürleştiği yaşlar kırklarında başlıyor;
daha baskısız, iradesi hür…
Sevdim kırk yaşımı, komplekslerimi aşmış.
Dünya yaşanmayı bekliyor;
doyasıya yaşanmayı, yaşayarak yazmayı,
öldükten sonra da yazılanlarla,
kâğıda kayıt düşülenlerle,
sözün tanıklığında yaşanmayı…

Unutuluş

Çocukluğumuzda iple çektiğimiz hani, bizi heyecanlandıran, mutluluktan havalara uçuran; yetişkin olduğumuzda artık, geçiştirmeye çalıştığımız doğum günlerimiz vardı. Masalsı yıllar… Bir varmışım, sonra bir yokmuş; hem varmışım hem yokmuş… Sonra bir de bakmışım ki, kırk'lanmışım, kırk'lara karışmışım…

Oysa bir zamanlar ne çokmuşum, çocukmuşum! Döke saça ilerlediğimiz o yılları, yetişkinlikle kıyasladığımızda bir asır sürmesi boşuna değildir. Dört yaşındaki bir çocuk için bir yıl, ömür şeridinin çeyrek dilimidir; doğumdan ölüme gerilmiş, dört mevsimi üzerinde... Ne kadar da uzun bir zamandır bu, geçmek bilmeyen! Benim gibi kırk yaşınızı devirdiyseniz artık; bir yıl, ömür defterinizden bir sayfadır sadece. Bir pencere açılmış, bir kapı kapanmıştır sanki. Sanki az gitmiş uz gitmişsinizdir de, yine de bir arpa boyu yol alamamışsınızdır.

Dünya yuvarlağına sarılmış, sıkıca sarılmış, siz istemeseniz dahi habire çözülen, çözüldükçe kelebek kanadına dönüşen, dokunduğunuzda dağılan, ipekten bir çile gibi düşünün zamanı. İşte o çileyi açarken biz, çileyi çekerken ve çile doldururken sabırla, sona doğru yaklaştıkça daha bir sabırsızlanır zaman. Bu yüzden ömrümüzün dahi en uzun, en bereketli dönemi, çocukluk dönemidir aslında. Eteklerimize biriktirdiğimiz taşları, bilinçaltımıza süpür-

düğümüz cam kırıklarını geçtiğimiz yollara döke saça ilerleriz de dünya zamanında, yine de bitiremeyiz çocukluğumuzu. Yıllar içinde zamana saçılan o taşların izini sürerek çocukluğumuza geri dönmeye kalkarız üstelik, ama her defasında cam kırıkları kanatır yüreğimizi, yaralar…

Hani o rugan pabuçlarımız vardır ya, şairin de sözünü ettiği hani, bize bayramları hatırlatan. O pabuçlar, çocukluk bayramlarımızın imgesi gibidir âdeta. Bayram arifesinde alınmış, o gece başucumuzda bir sevinci bölüştüğümüz, uykudayken bile rüyalarımızda okşamaya devam ettiğimiz, bir kız çocuğu için illa da kırmızı olan; bir türlü sabah olmaz hani, sabırsızsınızdır. Asırlar geçip de birer yetişkine dönüştüğümüzde, o pabuçların sevincini hatırlamak hangimizin içini hüzünle doldurmaz, söyleyin?

Annelerimizin bayram sabahı, papuçlarımızın tozunu aldığı toz bezinin arapsabunu kokusu; kardeşimizin ve bizim saçımıza özenle sürülen limon kolonyasının kokusu; arife gecesi biz derin uykulardayken ninelerinizin avuçlarımıza yakmayı unutmadığı kına kokusu; gözlerimizdeki bayram ışıltısını gördüğünde, arife günü yaşanan onca yorgunluğu unutan annelerimizin, bizi göğsüne gömdüğünde içimize çektiğimiz lavanta kokusu ve bayram namazından dönen babaların, dedelerin öpmek için uzatılan ellerinin parmak aralarına sinmiş tütün kokusu… Şimdi bile anımsadığımda burnumun direğini sızlatan, geçmiş zaman bohçalarına özenle yerleştirilmiş hatıralara sinen, çocukluğumla bütünleşmiş kokular…Hüzündür içimize çektiğimiz. Yıldızlardan daha uzakta, çok daha uzaklarda, artık ulaşılamayacak bir zaman diliminde kalmış çocukluğumuza hangi teknolojik aracı kullanıp da geri dönebiliriz bir daha, hangi doğum günü pastasını üfleyerek? Bu ger-

çeğin idrakine varmak nasıl da güçsüz, çaresiz hissettirir bize kendimizi.

Evet, biz yetişkinler, çocuklardan daha güçsüz, daha çaresiz olabiliyoruz bazen.

Oysa her şeyi mümkün kılar çocukluk. Şapkadan niçin tavşan çıkmasın? Masalların beyaz atlı şehzadesi elbette Kafdağı'nı aşarak, Çin prensesini atının terkisine atıp kendi ülkesine götürebilir. Annelerimiz, babalarımız bizi her türlü kötülükten koruyabilecek güçtedirler hem, onların her söylediği doğrudur. Annem babam güçlü olduğu için güçlüyümdür ben de. Ebeveynleriyle büyüyen her çocuğun evinde bir saltanatı vardır, masallar diyarına hükmedebilen. Arkamda onlar olduğu için ta Çin'e kadar gidebilirim, tahta atıma binip, masal diyarından geçerek; ardımda kurşun askerlerim, nehirler geçebilirim, kötü yürekli insanları yenebilirim. Ben ki, Çin ülkesinin adını ilk defa, daha okula dahi gitmezken dinlediğim masallarda duymuşumdur. Kafdağı kadar uzak, tahta atıma binip ulaşabileceğim kadar yakın bir masal ülkesidir Çin.

İnsan ne zaman büyüdüğünü anlar, bilir misiniz? Anne babasını yaşlanmış gördüğünde… Karşıdan karşıya geçerken, siz onun elinden tutansınız artık, siz onu doktora götürensiniz, hastalandığında ilaçlarını düzenli içirensiniz. İçmek istemediğinde ilaçlarını, onların çocukken size yaptığı gibi korkutansınız belki de, iyileşemezsin sonra diyerek…

Evet, gün gelir, çocukluk biter. Daha tamamlanmamışken biter… Doğum günleri hüzün verir insana. Her doğum gününde bir yaş büyürken ben, ne zamandan sonra her doğum gününde bir yaş daha yaşlanmaya başladım? O kurşun askerler, tahta atlar, kırmızı pabuçlarımız, bez bebeklerimiz, horoz şekerleri, bisküvi arası lokumlar bir

şairin, yazarın, artık geçmişte kalmış mutluluğuna, hüzünlerine göndermeler yapan imgelere dönüşür.

Zaman, hep ileriye doğru akan bir nehirdir şimdi. Çok şeyler değişmiştir, ama hiçbir şey de değişmemiştir aslında; insanoğlunun dünya üzerindeki macerası başladığından bu yana. Bin yıllardır doğarız, çocuk oluruz ve sonra yetişkinizdir. Ömrümüzün en uzun, en bereketli dönemi olan çocukluğumuza özlem duyarız hep. Ne zaman ki eteklerimizdeki taşlar biter, ne zaman ki cam kırıkları keskinliğini yitirir de yüreğimizi kanatamaz; pabuçları da, tahta atları da, masalları da unutmuşuzdur.

Sahi, unutur muyuz bir gün, unutulur muyuz?

20 Eylül Cumartesi

Mevsim değişiyor. Gök kubbe, sonbahar
mavisi… Hafif soluk bir mavi bu. Yaprakların
hışırtısı, havanın kokusu bile farklı artık.
Sonbahar ve incir, ilkbahar ve erik, yaz başı
ve dut… Şimdi incir mevsimi, hazan mevsimi,
sebepli ya da sebepsiz hüzün mevsimi…
Sevgili şairim, yazdan kalma özlemlerin tezcanlı
fısıldayışlarını savuruyor uzaklardan:
"Kırkım geliyor bak dörtnala ufuktan
Kırkı çıkmamış daha heveslerimin"
Ve insan her yerde izi kalsın istiyor; sevdiği
herkeste, her şeyde, gözünün değdiği,
dilinin söylediği, sesinin duyulduğu…

"Andolsun kaleme ve onunla yazılanlara"

Akşam, Yine Akşam…

AKŞAM oldu… Ahmet Haşim'in bütün çirkinlikleri örttüğünü iddia ettiği akşam… Gündüzün aydınlığını koyu renkli tülleriyle kapatan akşam… Yıllardır aynı müezzinin sesi haber verir sokağımıza akşamın gelişini. Telaşlı, toparlayıcı bir sesleniştir bu. Baharsa eğer, yazsa, okulların hâlâ tatilde olduğu bir Eylül başıysa ya da, velhasıl güneş hâlâ gülümsüyor, günler hâlâ sabırlı bir bekleyiş içinde ise, kızımın sokaktaki oyunundan kopma vakti geldiğini bildirir müezzinin sesi.

Bir eski zaman geleneğini sürdürür bizim sokağın çocukları. Yakan top oynar, istop, saklambaç oynar, erkekler tek kale maç yapar, kızlar sek sek ve evcilik oynar… Sanki benim çocukluğum olmuştur kızım, sokak oyunlarının kaygısızlığına kaptırmış kendini, zaman mefhumu çekilmiştir aradan, kızımla aramdaki onca yaş farkı silinmiştir. Hanımeli esintileri başlar akşam olunca sokağımızda, eğer yaz başıysa. Çiçeklerini sulayanlar vardır, akşam çayını bahçesinde yudumlayan yaşlı teyzeler, amcalar… Apartmanımıza yeni taşınan komşuma 'hoş geldin'e gittiğimde -evet, hâlâ böyle âdetlerin devam ettiği bir İstanbul da vardır bir yerlerde işte- hayretle "Bu sokakta ne kadar çok yaşlı insan var." deyişine gülmeyip de ne yapacaktım? Çoğunun orta yaşlı hallerini bilirim, sokağın sonundaki camiye, namaz vakitleri telaşla, koşturarak gidişlerine tanıklık etmişimdir

çocukluğumda bu yaşlıların. Şimdi bastonla, ağır aksak, romatizmalı kemikleri güneş görsün diye öğle güneşini arkalarına alıp yürüyüşlerine, ben de bir orta yaşlıya dönüşmüşken artık, kırk'lanmışken, hüzünle bakıyorum.

Akşam oldu işte… Akşam, yine akşam… Kızımın oyundan kopma vakti. Koyu esmerliğini örtünmeye hazırlanırken sokak, annesinin otoriter sesi müezzinin telaşlı sesine karışmışken; kızım, ağırdan alandır. Bisikletini içeriye koyması, evcilik takımlarını toparlaması, üç katın merdivenlerini çıkması zordur. Öfkeler biriktirir bu yüzden. Mine teyzenin bütün gün tembel tembel dolaştıktan sonra evin yolunu tutmuş kedilerinden birinin yolunu keser. Kediler tanır onu. Öfkesini sezerler mi bilmem, çabucak kaçışırlar akşam vakti onu görünce. Mine teyzenin her daim gülen yüzü kurtarıcıdır, kızımı uyarıcıdır. Ah, kaç defa tırmık yedi bu kedilerden, yine de bildiğini okur, kovalamaktan vazgeçmez kızım onları. Nihayet eve gelmiştir, banyosunu yapıp sokağın kirinden pasından arınmıştır, akşam yemeğini inatla televizyon karşısında yeme pazarlığı başlamıştır:

"Ama ablam da yemek yerken kitap okuyor hep, ona da izin vermeyin o zaman!"

Abla ters ters bakar, baba ters ters bakar. Genelde pes eden ben olurum. "Hep sen şımartıyorsun bu çocuğu!" serzenişinde bulunulan ben.

Akşam oldu işte… Akşam, yine akşam… Eğer sonbaharın ortalarıysa - günler kısalmıştır artık, geçmek bilmeyen ikindiler geçivermiştir çoktan- kış yaklaşmışsa hele, pastırma sıcakları da alıp başını gitmişse, kızım ve ben ve -unutmamalıyım elbet- kızımın bir buçuk yaşından beri birlikte uyuduğu bez bebeği Ayşecik, biz üçümüz, mutfak penceresini açmış, sonuna kadar açmış -lodos, poyraz farketmez- müezzinin akşamı müjdeleyen sesine kaptırmış

kendini, o özel zamanda; sevginin sese dönüştüğü, anne ile evlat kokusuna dönüştüğü kutsal bir an, Virginia Woolf'un *Deniz Feneri* romanını hatırlatan bana:

"Hayatın geçip gitmeyen, kalan tarafları bu anlardır, diye düşündü. İşte bu an da kalacaktı".

Mrs. Ramsay'in tüm sevdiklerini topladığı o akşam yemeği sonrası düşündüklerine kaptırırım kendimi:

"Hepsi de yaşadıkları kadar bu geceye dönecekler. Bu an'a, bu rüzgâra, bu eve ve bana da. Yaşadıkları kadar hiçbirinin gönlünden çıkmayacak, yaşadıkları kadar oraya nakşolunmuş kalacaktı".

Kızım, ben ve onun bez bebeği Ayşecik, sarmaş dolaş akşam ezanını dinleyişimiz… Yıllar sonra, hani yollarımız ayrıldığında, ders çalışmamak için türlü bahaneler bulan haylaz kızım büyüdüğünde ve kısmetse eğer yaşlandığımda ben, sonra o da yaşlandığında -hepsi kısmet- ve böylece yollarımız, bu dünyada bir daha hiç kesişmeyecek şekilde ayrıldığında, o mekânsızlıkta buluşmayı ümit ederek, işte o zaman, hâlâ dünyadaki yolculuğuna devam ediyorsa kızım, dünya telaşesi içinde dahi olsa, sonbahar yarılanmışsa eğer, günler çoktan kısalmaya başlamışsa, akşamın oluşunu müjdeleyen ezan sesini duyduğunda, her duyduğunda, beni ve Ayşecik'i hatırlayacaktır. İşte o an adına, bir selâm niyetine hani, sevginin ortak diliyle şunu söylemek isterim Bilge Melek'e:

Dışarıya bakan rüyadadır
İçeriye bakan uyanışta
İyi uykular sana nihayet
Ve nihayet günaydın sana

Akşam oldu işte…

11 Ekim Cumartesi

Yeni bir sabah... Günü gölgelememeli,
kötü şeyler düşünerek zehirlememeli.
Şairle birlikte dua etmeli
Tanrı'nın kulağımıza fısıldadığı sözcüklerle:
"Gün eksilmesin penceremden"
Gülümse, hadi gülümse kalbim, gülümse
şairim! Hüzünlüyken bile kalemin, hüzün
burcundan bakarken dahi.

"Güzeliz biz, gel sen de güzel ol."